

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Юридичний факультет

Кафедра історії та теорії держави і права

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Іщенко Н.М.

“2” 09 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Спеціальність 081 Право

Розробник

Завідувач кафедри ІТДП

Завідувач кафедри спеціальності 081

Право

Гарант освітньої програми

Декан юридичного факультету

Директор ННІПО

Начальник НМВ

Панченко С.С.

Лісна І.С.

Гришаєнко Л.Р.

Гришаєнко Л.Р.

Січко Д.С.

Норд Г.Л.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Актуальні проблеми юридичної психології	
Галузь знань	08 Право	
Спеціальність	081 Право	
Спеціалізація (якщо є)	-	
Освітня програма	Право	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	V-VI	
Навчальний рік	2019-2020	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
		XV-XVI
Загальна кількість кредитів ЕКТС/годин	3,5 кредитів / 105 годин	
Структура курсу: <ul style="list-style-type: none"> – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів 	Денна форма	Заочна форма
		6 год. лекцій 6 год. семінарських занять 93 год. самостійної

		роботи студентів
Відсоток навантаження	аудиторного	12,6%
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	Залік (XV-XVI триместр)	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Психологічні знання необхідні юристові для глибокого розуміння сутності базових кримінально-правових категорій (таких як провина, мотив, мета, особистість злочинця тощо), і для рішення окремих юридичних питань - призначення судово-психологічної експертизи, кваліфікації окремих складів злочинів.

Юридична психологія вивчає прояв і використання психічних закономірностей, психологічних знань у сфері правового регулювання і юридичної діяльності. Юридична психологія досліджує проблеми підвищення ефективності правотворчості, правозастосування, правоохоронної і пенітенціарної діяльності на основі обліку психологічних факторів. Юридична психологія як наука, досліджує закономірності психіки людини, що виявляються в сфері суспільних відносин, регульованих правом.

Оволодіння студентами дисципліною «Актуальні проблеми юридичної психології», яка включає в себе базові теоретичні поняття з курсу «Загальна психологія» і курс «Юридична психологія» як галузі прикладної психології, сприяє систематизації теоретичних понять, категорій.

Мета – опанувати проблеми функціонування психіки людини у контексті правової діяльності.

Завдання:

–ознайомити студентів з особливостями прояву і дослідження психічних процесів у відношеннях «людина-право»;

-обґрунтувати специфіку використання психологічних знань у правовому регулюванні

–дослідити проблеми психологічної детермінанти правових явищ.

Згідно з Стандартом вищої освіти України, галузь знань – 08 Право, спеціальність – 081 «Право» (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 р. № 1379) після вивчення дисципліни «Актуальні проблеми юридичної психології» студент здобуває:

Програмні компетентності
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Здатність бути критичним і самокритичним
Здатність працювати в команді
Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій
Цінування та повага різноманітності і мультикультурності
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)
Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві
Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів
Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи
Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини
Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права
Знання і розуміння основ права Європейського Союзу
Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право
Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права
Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти
Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності

Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації

Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення

Результати вивчення дисципліни

Соціально-гуманітарна ерудованість

Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин

Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю

Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему

Дослідницькі навички

Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами

Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин

Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій

Комунікація

Вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію

Володіти базовими навичками риторики

Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло

Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій

Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності

Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності

Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи

Праворозуміння

Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів

3. Програма навчальної дисципліни

Заочна форма навчання

№ з/ п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин		
			Аудиторні		Самостійна робота студента
			лекційні	семінарські	
1.	Теоретичні та методологічні основи загальної та юридичної психології	14	2	-	12
2.	Загальні засади психології особистості.	12	-	-	12
3.	Психологічний аналіз діяльності людини.	12	-	-	12
4.	Психологія слідчої діяльності.	14	-	2	12
5.	Психологія судової діяльності	14	-	2	12
6.	Судово-психологічна експертиза.	15	2	2	11
7.	Психологія злочинної діяльності та особи злочинця	13	2	-	11
8.	Пенітенціарна психологія	11	-	-	11
	Всього	105	6	6	93

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4. Аудиторна робота

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	<p><i>Лекція 1. Теоретичні та методологічні основи загальної та юридичної психології</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія як наука про виникнення, функціонування і розвиток психіки. 2. Загальна психологія та її місце в процесі підготовки правника. 3. Методи дослідження психологічних процесів і явищ: спостереження, бесіда, опитування, інтерв'ю, експеримент, тестування, психоаналіз. 4. Поняття, предмет і система юридичної психології як науки і навчальної дисципліни. 5. Історія становлення і розвитку юридичної психології. 6. Система сучасної юридичної психології.
2	<p><i>Лекція 2. Судово-психологічна експертиза</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та значення судово-психологічної експертизи в судочинстві. 2. Компетенція судово-психологічної експертизи в кримінальному процесі. 3. Компетенція судово-психологічної експертизи в цивільному процесі.
3	<p><i>Лекція 3. Психологія злочинної діяльності та особи злочинця</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна структура злочину. 2. Поняття особи злочинця. 3. Оцінка психологічних особливостей злочинця. 4. Класифікація злочинних типів. 5. Психологія кримінального середовища та злочинних груп. 6. Психологія кримінального насильства.

4.2. План семінарських занять

№	<i>Тема заняття / план</i>
1	<p><i>Семінар 1. Психологія слідчої та судової діяльності</i></p> <p><u><i>План підготовки та відповіді (усно)</i></u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна характеристика слідчої діяльності. 2. Психологічні особливості особи слідчого. Психологічні та професійні якості слідчого. 3. Психологія обвинуваченого. Поняття захисної домінанти. 4. Психологія потерпілого та свідка. Провокуюча поведінка, види віктимності. 5. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій: психологія огляду місця події, допиту, очної ставки, обшуку. 6. Психологічні особливості суддівської діяльності. 7. Психологічні особливості судового процесу: обвинувачення, захисту, прийняття рішення. 8. Психологія особи підсудного. 9. Психологія судових дій. <p><u><i>Експрес-опитування:</i></u> психологічні якості слідчого, захисна домінанта, провокуюча поведінка, психологічні основи проведення очної ставки; психологічні особливості суддівської діяльності, особливості поведінки з підсудним.</p> <p><u><i>Письмово.</i></u> Скласти таблицю “Тактичні та психологічні прийоми допиту підозрюваного”.</p> <p>Скласти таблицю “Психологічні особливості судового допиту підсудного” (залежно від мети допиту).</p>
2	<p><i>Семінар 2. Судово-психологічна експертиза</i></p> <p><u><i>План підготовки та відповіді (усно)</i></u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і компетенція судово-психологічної експертизи. 2. Методи судово-психологічної експертизи. 3. Призначення судово-психологічної експертизи та організації її провадження. 4. Компетенція судово-психологічної експертизи в цивільному

	<p>процесі.</p> <p><u>Експрес-опитування:</u> поняття судово-психологічної експертизи, компетенція судово-психологічної експертизи у кримінальному процесі, компетенція судово-психологічної експертизи у цивільному процесі.</p> <p><u>Письмово.</u></p> <p>1. В результаті сварки між А. і Б. виникла бійка. А., якому на той момент виповнилося 15,5 років, (має ознаки відставання у психічному розвитку) схопив кухонний ніж, що потрапив йому під руку, і вдарив Б. Останній від отриманого ушкодження помер.</p> <p><u>Завдання:</u> Призначити А. судово-психологічну експертизу (поставьте питання до експерта-психолога).</p> <p><u>Фабула 5.</u></p> <p>Внаслідок неправильних дій оператора Д. було поновлено рух автоматизованої конвеєрної лінії в цеху заводу, що стало несподіваним для робітників і один з них отримав травму руки і частково втратив працездатність. Постало питання щодо відшкодування заподіяної цьому працівникові шкоди неправильними діями Д. В судовому засіданні було встановлено, що в той день, коли сталася зазначена подія, Д. фактично працював дві робочі зміни поспіль, підміняючи колегу, який захворів, і на додаток, під час перерви між змінами по телефону дізнався про погіршення стану здоров'я своєї доньки, яка в той час знаходилася на лікуванні у лікаря. Також було встановлено, що на пульті оператора напередодні під час ремонту були поміняні місця розташування деяких приладів.</p> <p><u>Завдання:</u> Призначити Д. судово-психологічну експертизу (поставте питання до експерта-психолога).</p>
3	<p><i>Семінар 3. Психологія злочинної діяльності та особи злочинця.</i></p> <p><u>План підготовки та відповіді (усно)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна структура злочину. 2. Поняття особи злочинця. 3. Оцінка психологічних особливостей злочинця.

4. Класифікація злочинних типів.
5. Психологія кримінального середовища та злочинних груп.
6. Психологія кримінального насильства.

Експрес-опитування: структура злочину, психологічні особливості злочинця, класифікація злочинних типів, особа злочинця.

Письмово. Скласти таблицю “Кримінальна мотивація в злочинній поведінці”.

1.3. Завдання для самостійної роботи

Наукова доповідь готується з обов’язковим розглядом дискусійного в науці питання з викладенням власної точки зору на дану проблему, яка підтверджується належними аргументами. Студентам надається можливість самостійно обрати тему доповіді за змістом дисципліни, яка має бути актуальною та дискусійною.

1. Психологічні основи спілкування.
2. Психосоматичні розлади.
3. Психологія індивідуальних розходжень.
4. Психологія хворої людини.
5. Психологія слідчого та слідчих дій.
6. Психологія організованої злочинності.
7. Психологічні аспекти юридичної відповідальності..
8. Психологія девіантної поведінки.
9. Психологія потерпілого.
10. Порівняльна характеристика психологічних тестувань.
11. Психологія свідка.
12. Психологічне обстеження, судово-психологічна експертиза..
13. Психологія підсудного.
14. Психологія судової діяльності.
15. Психологічні особливості дії прокурора.
16. Психологічна структура злочину.
17. Психологічна реабілітація.
18. Психологічні методи обстеження та аналізу поведінкових реакцій.
19. Психологічні характеристики окремих категорій злочинців..
20. Психологія особистості злочинця..
21. Соціально-психологічна реабілітація злочинців.
22. Історія становлення і розвитку загальної та юридичної психології

23. Методологія психології та методи психологічної діагностики особи і групи осіб (колективу)
24. Поняття «людина», «особа», «особистість», «індивідуальність» та їх співвідношення
25. Поняття, види і форми діяльності людини
26. Психологічна структура особистості
27. Психологія міжособистісного спілкування
28. Психологія суспільних відносин
29. Психологія релігійних відносин
30. Психологія професійних відносин
31. Вікова психологія: загальна характеристика та особливості
32. Психологія публічно-правових відносин;
33. Психологія приватноправових відносин;
34. Психологія правомірної та неправомірної поведінки особи
35. Психологічні особливості суддівської діяльності
36. Психологічні особливості адвокатської діяльності
37. Психологічні особливості прокурорської діяльності
38. Психологічні особливості слідчої діяльності
39. Психологічні особливості діяльності у сфері нормо проектування.
40. Загальна психологічна характеристика професійної діяльності правника
41. Поняття, компетенція та підстави призначення психологічної та психолого-психіатричної експертиз
42. Поняття і зміст пенітенціарної психології.

Підготовка доповіді: за виступ з доповіддю студент може отримати максимально 10 балів. Студент обирає одну із тем, запропонованих викладачем або визначається з темою самостійно, обов'язково узгодивши її з викладачем. Метою підготовки доповіді є поглиблене вивчення студентом окремого питання із курсу, що вивчається, шляхом опрацювання додаткової літератури по даній темі. Ознайомлення з точками зору вчених по даному питанню і визначення своєї позиції має сприяти набуття навичок самостійної роботи з науковою літературою.

4.1. Забезпечення освітнього процесу

Деякі види робіт вимагають наявності проєктору на лекційних/семінарських заняттях (з окремих тем.

5. Підсумковий контроль

Триместровий залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентами навчального матеріалу на підставі результатів виконання ними завдань і певних видів роботи під час семінарських занять та контрольної роботи. До підсумкового контролю у вигляді заліку студент допускається, якщо не має заборгованості, виконав навчальний план дисципліни, що передбачає обов'язкове позитивне оцінювання всіх передбачених видів аудиторних робіт (семінарських занять), самостійної роботи та контрольної роботи відповідно до умов визначення рейтингу, набрав у триместрі певну кількість балів: для заліку не менше 30 балів.

При відмінному складанні заліку студент отримує 30 балів.

Перелік питань, які виносяться на залік:

1. Психологія як наука про виникнення, функціонування і розвиток психіки.
2. Загальна психологія та її місце в процесі підготовки правника.
3. Методи дослідження психологічних процесів і явищ: спостереження, бесіда, опитування, інтерв'ю, експеримент, тестування, психоаналіз.
4. Поняття, предмет і система юридичної психології як науки і навчальної дисципліни.
5. Історія становлення і розвитку юридичної психології.
6. Система сучасної юридичної психології.
7. Поняття про особистість у психології.
8. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність».
9. Структура особистості.
10. Біологічне і соціальне в структурі особистості.
11. Мотиви.
12. Самооцінка і її роль у становленні самосвідомості особистості.
13. Поняття про темперамент.
14. Типи темпераменту.
15. Види пам'яті та їх особливості.
16. Формування характеру.
17. Поняття про здібності.
18. Задатки та здібності.
19. Засади соціальної психології.
20. Особливості психології взаємовідносин у соціальних групах: вікових, професійних, політичних, громадських, релігійних.
21. Поняття та структура діяльності.
22. Поняття волі та вольового акту.
23. Правова соціалізація.

24. Дефекти правової соціалізації.
25. Поведінка людини в конфліктних емоційних ситуаціях.
26. Правомірна і неправомірна поведінка особистості.
27. Психологічна характеристика слідчої діяльності.
28. Психологічні особливості особи слідчого.
29. Психологічні та професійні якості слідчого.
30. Психологія обвинуваченого. Поняття захисної домінанти.
31. Психологія потерпілого та свідка.
32. Провокуюча поведінка, види віктимності.
33. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій: психологія огляду місця події.
34. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій: психологія допиту.
35. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій: психологія одночасного допиту.
36. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій: психологія обшуку.
37. Психологічні особливості суддівської діяльності.
38. Психологічні особливості судового процесу: обвинувачення.
39. Психологічні особливості судового процесу: захист.
40. Психологічні особливості судового процесу: прийняття рішення.
41. Психологія особи підсудного.
42. Психологія судових дій: судовий допит.
43. Психологія судових дій: одночасний допит.
44. Психологія судових дій: судовий огляд.
45. Таємниця судового процесу та психологічні особливості її збереження.
46. Поняття і компетенція судово-психологічної експертизи.
47. Методи судово-психологічної експертизи.
48. Призначення судово-психологічної експертизи та організація її провадження.
49. Компетенція судово-психологічної експертизи в кримінальному процесі.
50. Компетенція судово-психологічної експертизи в цивільному процесі.
51. Психологічна структура злочину.
52. Поняття особи злочинця.
53. Оцінка психологічних особливостей злочинця.
54. Класифікація злочинних типів.
55. Психологія кримінального середовища та злочинних груп.
56. Психологія кримінального насильства.
57. Предмет та завдання пенітенціарної психології.
58. Психологія особистості засудженого.
59. Соціально-психологічна характеристика спільноти засуджених.
60. Основні засоби виправлення та перевиховання засуджених

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Заочна форма навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Усна відповідь на семінарському занятті	15 (3*5)
2	Контрольна індивідуальна робота	45
3	Доповідь	10
4	Залік	30
	Всього	100

Усна відповідь на семінарських заняттях включає в себе: опитування по будь-якому питанню, винесеному на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, доповнень відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), вирішення ситуаційних завдань з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Максимальна кількість балів може бути виставлена студентам, підготовленим до відповідей на усі питання теми.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Протягом триместру заплановано 3 усні відповіді студента з макс. оцінкою в 5 балів. Всього за триместр за усні відповіді студент макс. набирає 15 балів.

Контрольна індивідуальна робота: за виконання контрольної, що виконується під час самостійної роботи, студент заочної форми навчання може отримати максимально 40-50 балів. Метою написання контрольної роботи є поглиблене вивчення студентом широкого кола питань із курсу, що вивчається, шляхом опрацювання основної та додаткової літератури. Варіанти завдань і вимоги до контрольної роботи подаються в системі Moodle. Виконана контрольна робота завантажується в електронному вигляді в систему Moodle за 2 тижні до початку іспитово-залікової сесії.

Доповіді: передбачає поглиблене вивчення студентом окремого питання з курсу дисципліни та виконання наукового огляду обраної теми (за погодженням з викладачем) із зазначенням використаної літератури; за виконання доповіді студент може отримати максимальньо 10 балів.

ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТА НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ:

Високий рівень (5). Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх теоретичних положень теми, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести важливі висновки, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання, пов'язати матеріал теми з раніше отриманими знаннями з уже вивчених юридичних та загальноосвітніх дисциплін. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань. Студент самостійно розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні казуси, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних завдань студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.

Рівень вище середнього (4). Студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття, категорії і принципи теми, а також пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних теоретичних положень теми, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, може самостійно довести їх. Демонструє здатність пов'язати матеріал теми з раніше отриманими знаннями з дисципліни. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим. Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) казуси і завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, здатний провести аналіз і узагальнення результату. При вирішенні фабули студент може самостійно підготувати нормативну базу, виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки

Середній рівень (3). Студент знає основні поняття, категорії і термінологію теми, може сформулювати базові принципи теми, пов'язати їх з деякими

реальними явищами, може привести в основному вірне вербальне формулювання основних теоретичних положень теми, навести окремі приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь в основному логічна, але розуміння не є узагальненим. Студент в цілому самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) казуси і завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій, допускає незначну кількість помилок, які виправляє самостійно, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату. При вирішенні фабули студент може за допомогою викладача підготувати нормативну базу, виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки.

Достатній рівень (2). Студент відтворює основні поняття і визначення теми, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних інститутів та їх відмінність, може визначити окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може. Студент може розв'язати найпростіші типові задачі за зразком, виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання. При вирішенні фабули студент виконує роботу за зразком (практичним коментарем), але з помилками, які виправляє за вказівкою викладача; робить в основному вірні висновки, але не розуміє достатньою мірою мету роботи.

Низький рівень (1). Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу теми елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і правові явища. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями теми, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії (рис, принципи). Не здатний пов'язати матеріал теми з раніше вивченим матеріалом. При вирішенні фабули студент вміє користуватися окремими законодавчими положеннями, але не може самостійно виконати роботу і зробити висновки.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОПОВІДІ

9-10 БАЛІВ: студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно виклав матеріал; продемонстрував здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, здійснив критичний огляд

визначень, наведених різними авторами в різних джерелах; продемонстрував здатність робити логічні висновки та узагальнення; здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовував фактичні та статистичні дані; продемонстрував знання законодавчих та нормативних актів України, підручників, посібників.

7-8 БАЛІВ: студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно виклав матеріал; продемонстрував здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, здійснив критичний огляд визначень, наведених різними авторами в різних джерелах; продемонстрував здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі аргументував власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використав фактичні та статистичні дані.

5-6 БАЛІВ: структура реферату в основному витримана, студент вірно виконав більшу частину роботи, але при написанні допущені неточності, недостатньо логічних та обґрунтованих пояснень, допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій. В матеріалах відсутні необхідні докази та аргументи, студент лише частково висвітлює тему. Зроблені висновки є помилковими або поверховими. \

3-4 БАЛІ: є неточності у структурній побудові, змістє переказом тексту 2-3 підручників, обсяг є недостатнім для викладення обраної проблеми; має бути нове посилання на кожній сторінці на інше (нове) джерело без повторень.

0 БАЛІВ: текст в основному повторює текст підручника або Інтернет-джерела, тема не розкрита, є істотні недоліки у структурі; студент зовсім не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно. Не витримана структура. Текст доповіді є повністю ідентичним тексту одного підручника або іншого джерела.

Рекомендовані джерела інформації

1.1. ОСНОВНІДЖЕРЕЛА(Основна література, методичне забезпечення, ресурси)

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2004 № 4651 – VI // www.zakon2.rada.gov.ua
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2012 № 6618 – IV // www.zakon4.rada.gov.ua
3. Александров Д. Юридична психологія. Альбом схем з коментаріями: Навч. посібник. 2008, 152 с.
4. Коновалова В.О., Шепітько В.Ю. Юридична психологія: Підр. для студ. вищ. спец. навч. закл. – К.: Концерн “Видавничий Дім “Ін Юре”, 2005. – 424 с.
5. Козляковський П.А., Козляковський А.П. Юридична психологія: Навчальний посібник. – 2-е вид. доп. і перероб.-Миколаїв: Вид-во “Дизайн і поліграфія”, - 2008, - 432 с.

1.2. ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 432 с.
2. Кудерміна О.І. Сучасні ознаки соціального контуру професійної діяльності правоохоронця/ Актуальні проблеми юридичної психології: зб. Матеріалів III Між нар. Наук.- практ. конф. (Київ, 25 квіт. 2014 р.). – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2014. – С.273-277.
3. Александров Д.О. Психологічний зміст основних видів правоохоронної діяльності працівника ОВС/Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка. – Київ, 2013. – Том 11. – Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – С.19-27.
4. Александров Д.О. Становлення особистості працівника органів внутрішніх справ. Монографія. -К.: Вид-во ТОВ «ВАДЕКС»,2014. – 307 с.
5. Медведєв В.С. Принципи сучасної вітчизняної юридичної психології/ Актуальні проблеми юридичної психології: зб. Матеріалів Наук.-практ. конф. (Київ, 24 квіт. 2015 р.). – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. – 252 с., С.37-41.
6. Левенець О.А. Практикум з психологічного консультування. Навчальний посібник/ О.А. Левенець. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2014. – 148 с.
7. Левенець О.А. «Принципи розвитку психологічної стійкості працівників ОВС при виконанні професійної діяльності у ризиконебезпечних ситуаціях» - Збірник наукових праць «Юридична

- психологія та педагогіка». К.: НАВС, 2014. Вип. 1 (14), 2014. - С. 154-158.
8. Ємець Ю.І. Соціально-психологічні детермінанти виникнення дефектів правової соціалізації підлітків. Закономірності процесу формування антисоціальних установок особистості / Юридична психологія. – 2015. - № 1. – С. 129 – 137.
  9. Александров Д.О. Загальна психологічна характеристика професійної діяльності працівника Національно їполіції / Юридична психологія. – 2016. - № 1. – С. 108 – 117.
  - 10.Медведєв В.С. (у співавторстві). Профілактично-виховний компонент прокурорської діяльності. Матеріали науково-практичної конференції «Правові, психологічні та педагогічні проблеми профілактики правопорушень» (ОДУВС, 28 жовтня 2016 року). – Одеса, 2016. – С.154-157.
  - 11.Юридико-психологічні засади формування правосвідомості студентів-правників: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06 "Юридична психологія" / Мартинюк Тетяна Миколаївна ; Нац. акад. внутр. справ. - К., 2010. - 20 с.
  - 12.Юридико-психологічні особливості попереднього розгляду кримінальної справи суддею : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06 "Юридична психологія" / Федіна Аліна Василівна ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2010. - 20 с.
  - 13.Юридико-психологічні особливості розгляду кримінальної справи в суді першої інстанції : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06 "Юридична психологія" / Черновський Олексій Костянтинівич ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2010. - 20 с.
  - 14.Юридико-психологічна характеристика нейтралізації слідчим негативного психологічного впливу з боку допитуваних : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06 "Юридична психологія" / Галустьян Олена Аркадіївна ; М-во внутр. справ України, Нац. акад. внутр. справ. - К., 2013. - 20 с.
  - 15.Юридико-психологічний зміст та детермінанти професійної діяльності працівників національного центрального бюро інтерполу в Україні: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06 "Юридична психологія" / Культенко Олександр Володимирович ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2010. - 16 с.
  - 16.Юридико-психологічний зміст обмеженої осудності : автореферат дис. ... д-ра юрид. наук : 19.00.06 "Юридична психологія" / Марчак Віталій Ярославович ; Нац. акад. внутр. справ. - К., 2011. - 36 с.